

Επιστήμη : είναι σύνολο γνώσεων

- ▶ που σχετίζεται με συγκεκριμένο και εξειδικευμένο κάθε φορά τομέα (τομέας του επιστητού)
- ▶ που έχει αποκτηθεί με έρευνα και τεκμηριωθεί κατά τρόπο συστηματικό και οργανωμένο (μεθοδολογία)
- ▶ που μπορεί να αποδειχθεί με τεκμήρια και λογικά επιχειρήματα - έννοια αντίθετη προς τον δογματισμό και την αυθεντία
- ▶ που εκτείνεται σε βάθος ή/ και σε πλάτος
- ▶ που έχει γενικό κύρος
- ▶ που είναι (κατά το δυνατόν) αντικειμενική
- ▶ που είναι συστηματοποιημένη και μπορεί να διδαχθεί
- ▶ που στοχεύει στην ανάπτυξη και στην πρόοδο του ανθρώπου και της κοινωνίας.

Επιστημονική έρευνα:

Είναι η βάση για την ύπαρξη της επιστήμης.

Είναι το εργαλείο, με το οποίο γίνεται εφικτή η λειτουργία της επιστήμης.

Είναι η διαδικασία αναζήτησης στην οποία προβαίνει κατά τρόπο συστηματικό και μεθοδικό ένας επιστήμονας με στόχο:

- να απαντήσει σε κάποιο επιστημονικό ερώτημα.
- να ανακαλύψει κάτι νέο σε όποιο τομέα του επιστητού ειδικεύεται (εφευρέσεις και ανακαλύψεις).
- να προσπαθήσει να αυξήσει ή να διευρύνει την υπάρχουσα γνώση.
- να διατυπώσει απόψεις ή θεωρίες πάνω σε νέα θέματα ή ιδέες.
- να διατυπώσει απόψεις πάνω σε θέματα ήδη γνωστά ή που τα έχουν διαπραγματευθεί άλλοι, τα οποία, όμως, προσεγγίζει με νέο, δικό του τρόπο.

Επιστημονική Μεθοδολογία / επιστημονική μέθοδος,

είναι η διαδικασία, ο **τρόπος**, με τον οποίο ο επιστήμονας προσεγγίζει τα ερωτήματα της επιστήμης, το αντικείμενο της επιστημονικής έρευνας, ώστε

να λάβει αξιόπιστες απαντήσεις και να αποκτήσει το ζητούμενο, που είναι νέα γνώση και, γενικά, πρόοδος στα ποικίλα επιστημονικά θέματα.

Δεοντολογία

Είναι οι ηθικές αρχές και κανόνες που διέπουν τη σχέση του επιστήμονα με το αντικείμενο της έρευνας και της δουλειάς του, καθώς και τη σχέση του με τους συναδέλφους και το κοινωνικό σύνολο.

Ο σεβασμός αυτών των αρχών τον καθιστά ολοκληρωμένο λειτουργό της επιστήμης αλλά και άνθρωπο.

Ο Δεκάλογος της επιστημονικής δεοντολογίας

Στέκομαι με σεβασμό και σεμνότητα απέναντι
στο αντικείμενο της έρευνάς μου.

Παρατηρώ και καταγράφω μεθοδικά
στοιχεία και πληροφορίες,
προκειμένου να εργασθώ με αυτά
και να εξάγω συμπεράσματα,
αλλά, σε αυτή τη διαδικασία,
χρησιμοποιώ τα δεδομένα
για όσο μακριά με πάνε αυτά
και όχι εκεί που θα ήθελα εγώ να τα πάω.

Η εργασία μου έχει σκοπό
την προώθηση της επιστήμης και
την εξυπηρέτηση της αντικειμενικής αλήθειας.

Δεν εμπλέκω τη λειτουργία της επιστήμης και δεν χρησιμοποιώ τις γνώσεις μου για εξυπηρέτηση μη θεμιτών οικονομικών, πολιτικών ή όποιων άλλων συμφερόντων.

Αντιθέτως, θεωρώ δικαίωμά μου να επιζητώ μια αξιοπρεπή διαβίωση μέσα από την ενάσκηση της επιστήμης μου.

Σέβομαι την πνευματική προσπάθεια και το έργο των άλλων επιστημόνων, όπως και εγώ επιθυμώ να σέβονται οι άλλοι το δικό μου.

Οφείλω να χρησιμοποιώ και να αξιοποιώ τις ιδέες και τα συμπεράσματα των άλλων επιστημόνων, παλαιότερων ή συγχρόνων μου, γιατί έτσι προωθείται η επιστήμη, όμως δεν προβαίνω σε κλοπή ιδεών.

Έτσι, αναφέρω πάντα και με τον πιο σχολαστικό τρόπο το όνομά τους, τον τίτλο του έργου και το ακριβές σημείο (σελίδα), στο οποίο αναφέρονται οι συγκεκριμένες ιδέες ή συμπεράσματα, τα οποία χρησιμοποιώ στο δικό μου έργο.

Δεν υποκλέπτω με άμεσο ή έμμεσο τρόπο ιδέες ή υλικό που γνωρίζω ότι το επεξεργάζονται άλλοι.

Αν κάτι από αυτό με ενδιαφέρει ή με αφορά, ζητώ την άδειά τους για να το χρησιμοποιήσω ή τη συνεργασία τους, με αναφορά του ονόματός τους.

Επιτρέπεται να εκφέρω κρίση για το έργο άλλων και
επιβάλλεται να εκφέρω την προσωπική μου άποψη,
ακόμα και αν είναι αντίθετη,

αλλά

αφού έχω μελετήσει με προσοχή και σε βάθος τα έργα τους,
οπότε

οι κρίσεις μου είναι τεκμηριωμένες με επιχειρήματα.

Τις απόψεις μου εκφράζω χωρίς δογματισμούς, με
προσοχή, ευπρέπεια και αντικειμενικότητα.

Η αντικειμενικότητα είναι η κυριότερη αρετή του επιστήμονα.

Έτσι, δεν εμπλέκω συναισθήματα και προσωπικές συμπάθειες, αντιπάθειες ή συμφέροντα με το έργο των άλλων επιστημόνων, δεν αγνοώ την προσφορά τους και δεν διαστρέφω τις απόψεις τους.

Εργάζομαι για το κοινό όφελος και αποδίδω στην κοινωνία τα αποτελέσματα της έρευνας και της εργασίας μου.

Θεωρώ καθήκον μου την παραγωγή και μετάδοση της γνώσης χάριν του κοινού συμφέροντος, όπως και δικαίωμα όλων να απολαμβάνουν τα αγαθά της.

Ο επιστήμονας και το «γιατί» της επιστήμης

Η αρχική αιτία για την ενασχόληση με την έρευνα και την επιστήμη είναι η ίδια η φύση του ανθρώπου, που θέλει να μάθει, να γνωρίσει, να κατανοήσει, και, μέσα από τη γνώση, να προοδεύσει, να εξελιχθεί.

Επιστήμονας γίνεται ο άνθρωπος που αναρωτιέται και αμφισβητεί και δεν αντιμετωπίζει τα πράγματα ως δεδομένα, αλλά ως πρόκληση για έρευνα.

Είναι ο άνθρωπος που θέλει να περάσει τα όρια του γνωστού και να αναζητήσει το άγνωστο, το καινούριο.

Η επιστήμη αποτελεί χαρά για τον λειτουργό της και προσφορά για την κοινωνία.

**Η μέθοδος και τα στάδια εκπόνησης
γραφτής επιστημονικής εργασίας - μελέτης**

Μέθοδος εκπόνησης μιας επιστημονικής εργασίας είναι ο τρόπος, οι κανόνες και οι διαδικασίες που ακολουθούνται κατά την επιστημονική έρευνα, ώστε να είναι επιστημονικά ορθός ο τρόπος συγγραφής της μελέτης.

Από θεωρητικής απόψεως, η χρήση της επιστημονικής μεθόδου έχει σκοπό να διασφαλίσει την αντικειμενικότητα του έργου και να υπηρετήσει την επιστημονική αλήθεια.

Πρακτικά, απαιτεί μία μορφή κειμένου, που να είναι γενικά γνωστή και αποδεκτή και να διευκολύνει τον μελετητή.
Αποτελεί κώδικα συνεννόησης μεταξύ των ειδικών.

Μέθοδος ≈

-είναι ο τρόπος χειρισμού των δεδομένων, του επιστημονικού υλικού ή του θέματος, που έχει στη διάθεσή του ο ειδικός προς διαπραγμάτευση.

-είναι το σκεπτικό πάνω σε ένα επιστημονικό θέμα, ποια είναι τα ερωτήματα που μπορούν να θεωρηθούν επιστημονικά και πώς να τα προσεγγίσει και να τα επιλύσει ο μελετητής.

-είναι η διάρθρωση και η δομή, καθώς και ο τρόπος παρουσίασης μιας επιστημονικής εργασίας.

Μια εργασία, για να είναι επιστημονικά ορθή και επιτυχής, πρέπει με αυτήν:

- να εκπληρώνεται ο σκοπός, για τον οποίο έχει εκπονηθεί η συγκεκριμένη έρευνα.
- να εκπληρώνονται γενικά οι σκοποί της επιστημονικής έρευνας, που είναι η απάντηση σε ερωτήματα, η διεύρυνση της γνώσης, η απόκτηση νέων και πρωτότυπων αποτελεσμάτων.
- να πληρούνται οι προϋποθέσεις της δεοντολογίας.

→→.....

- Η διάρθρωση και η δομή της εργασίας, αλλά και ο χειρισμός των θεμάτων να έχουν γίνει με τέτοιο τρόπο, που να ικανοποιείται ο λογικός νους. Να έχουν εσωτερική συνέπεια και συνέχεια και ο μελετητής να μπορεί να παρακολουθήσει σταδιακά, βήμα-βήμα,

- ▶ το αρχικό ερώτημα.

- ▶ την προσέγγισή του με ανάλυση των δεδομένων.

- ▶ τη δημιουργία μιας υπόθεσης εργασίας που να είναι λογική.

- ▶ την επιχειρηματολογία πάνω σ' αυτήν για τη στήριξη ή την απόρριψή της και

- ▶ τη λύση – απάντηση στο αρχικό ερώτημα.

Τα Στάδια της εργασίας

Α΄ Στάδιο: Έρευνα - Μελέτη

1. Επιλογή του θέματος.
2. Εντοπισμός της βιβλιογραφίας.
3. Διερεύνηση της παρούσας κατάστασης
4. Προσδιορισμός του σκοπού της έρευνας – Το επιστημονικό ερώτημα.
5. Σχεδιασμός της διάρθρωσης (δομής) της εργασίας.
6. Έρευνα - συλλογή του υλικού: καταγραφή, περιγραφή και μελέτη του, είτε πρόκειται για άμεση μελέτη π.χ. αρχαιολογικών αντικειμένων ή ανασκαφικών δεδομένων είτε για δευτερογενή μελέτη μέσω βιβλιογραφίας.
7. Ταξινόμηση - Κατάταξη του υλικού κατά θέματα και σύμφωνα με την αρχική δομή της εργασίας.

Β΄ Στάδιο: Συγγραφή της εργασίας.

I. Πρόλογος και Εισαγωγή

1. Προσδιορισμός και ανάλυση του ερωτήματος.
2. Έκθεση της «παρούσας κατάστασης» της έρευνας.
3. Παρουσίαση του σκοπού της συγκεκριμένης έρευνας.

II. Κυρίως Μέρος

4. **Παρουσίαση** του υλικού -των στοιχείων και των δεδομένων: Κατάλογος – Περιγραφές.
5. **Ανάλυση** των στοιχείων και των δεδομένων – υπόθεση εργασίας – επιχειρηματολογία – συζήτηση θεμάτων.
6. **Σύνθεση** των δεδομένων. Απόψεις. Θεωρίες.
7. **Συμπεράσματα.**

III. Παραρτήματα

8. Βιβλιογραφικός Κατάλογος. Πίνακας Συντμήσεων. Ευρετήρια. Κατάλογοι εικόνων και σχεδίων. Άλλα παραρτήματα.
9. Πίνακες, Εικόνες (σχέδια, φωτογραφίες).

Καταγραφή Βιβλιογραφίας

Βιβλιογραφία

Τόσο από άποψη μεθοδολογίας, όσο και από άποψη δεοντολογίας, είναι υποχρεωτικό σε κάθε εργασία να αναφέρει ο συγγραφέας τα βιβλία και τα επιστημονικά άρθρα άλλων ερευνητών, τα οποία έχει χρησιμοποιήσει κατά την έρευνα και τη σύνθεση της μελέτης του.

Αυτά εμφανίζονται με δύο μορφές:

1. υπό μορφή Βιβλιογραφικού Καταλόγου στην αρχή ή στο τέλος της μελέτης,
2. υπό μορφή Παραπομπών στο κείμενο.

Βιβλιογραφία

Ο Βιβλιογραφικός Κατάλογος αναφέρει όλα τα βιβλία και άρθρα που έχουν χρησιμοποιηθεί στη μελέτη. Στα άρθρα αναφέρεται το σύνολο των σελίδων που καλύπτει ένα άρθρο στον συγκεκριμένο τόμο του περιοδικού.

Αντίθετα, οι Παραπομπές είναι αναφορές σε συγκεκριμένη σελίδα/ σελίδες ενός βιβλίου ή άρθρου, που έχουν κάθε φορά άμεση σχέση με το θέμα που αναπτύσσεται σε συγκεκριμένο σημείο της μελέτης. Έτσι, παραπομπές στο ίδιο βιβλίο ή άρθρο, αλλά σε διαφορετικές σελίδες του, μπορούν να γίνουν πολλές φορές μέσα στην ίδια μελέτη.

Βιβλιογραφία

Χρησιμοποιούνται διάφοροι τρόποι (μορφές) καταγραφής της βιβλιογραφίας, τόσο για τον βιβλιογραφικό κατάλογο, όσο και για τις παραπομπές.

Συνήθως κάθε εκδοτικός οίκος, που εκδίδει βιβλία ή περιοδικό έχει επιλέξει ένα σταθερό τρόπο για την μορφή των παραπομπών και της βιβλιογραφίας, τον οποίο ακολουθούν όσοι δημοσιεύουν μελέτες τους εκεί.

Βιβλιογραφικός Κατάλογος

Είναι αλφαβητικός και σε κάθε λήμμα περιλαμβάνει:
το όνομα του συγγραφέα (επίθετο και όνομα) και

- αν πρόκειται για βιβλίο:

τον τίτλο του έργου, τον τόπο και τον χρόνο εκδόσεώς
του

- αν πρόκειται για άρθρο:

τον τίτλο του άρθρου, το όνομα, τον αριθμό τόμου και
τον χρόνο έκδοσης του περιοδικού, καθώς και τον
συνολικό αριθμό των σελίδων του συγκεκριμένου
άρθρου.

Την κάθε καταγραφή μπορούμε να την ονομάσουμε
«λήμμα» ή «βιβλιογραφικό δελτίο».

Βιβλιογραφικό δελτίο για Βιβλίο

Α΄ τρόπος

Μυλωνάς, Γ., *Πολύχρυσοι Μυκήναι*, Αθήναι 1983

πλάγια ο τίτλος

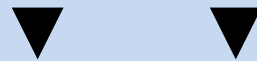
κόμμα

κόμμα

Βιβλιογραφικό δελτίο για Βιβλίο

Β΄ τρόπος

τελεία τελεία

Μυλωνάς, Γεώργιος. 1983. Πολύχρυσοι Μυκήναι.
Αθήναι: Εκδοτική Αθηνών.

Βιβλιογραφικό δελτίο για Βιβλίο που ανήκει σε Σειρά

Α΄ τρόπος

α. Επίθετο- όνομα και β. Όνομα -επίθετο

Hope Simpson, R. and O.T.P.K. Dickinson, *A Gazeteer and Atlas of Aegean Civilization in the Bronze Age, I: The Mainland and the Islands,* **SIMA** 52, 1979.

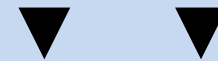
Σειρά: **Studies In Mediterranean Archaeology**

Αριθμός τόμου

Βιβλιογραφικό δελτίο για Βιβλίο που ανήκει σε Σειρά

Β´ τρόπος (τύπος ΑJA)

Ημερομηνία έκδοσης μετά το όνομα
και ανάμεσα σε τελείες

Hope Simpson, R. and O.T.P.K. Dickinson. 1979.
*A Gazeteer and Atlas of Aegean Civilization in the
Bronze Age, I: The Mainland and the Islands.*
SIMA 52. Göteborg: Paul Aströms Förlag.

εκδοτικός οίκος

Βιβλιογραφικό Δελτίο καταγραφής άρθρου

Α΄ τρόπος

τίτλος άρθρου με όρθια γράμματα

κόμμα

κόμμα

Wace, A.J.B., Excavations at Mycenae, *BSA* 25
(1921- 25) 103-126.

τίτλος περιοδικού με πλάγια

Ημερομηνία έκδοσης του τόμου
εντός παρενθέσεως

Αριθμός σελίδων

Βιβλιογραφικό Δελτίο καταγραφής άρθρου (παραλλαγή)

Wace, A.J.B., Excavations at Mycenae, *BSA* 25,
1921- 1925, 103-126.

κόμμα

Ημερομηνία έκδοσης
εκτός παρενθέσεως αλλά
εντός κομμάτων

Βιβλιογραφικό Δελτίο καταγραφής άρθρου (παραλλαγή)

τίτλος άρθρου με όρθια στοιχεία
εντός εισαγωγικών

Θεοχάρης, Δ. Ρ., «Ανασκαφή εν Αραφήνι», *ΠΑΕ*
1953, 105-118

Βιβλιογραφικό Δελτίο καταγραφής άρθρου

B ´ τρ´ος (τύπος AJA)

Bennet, J. 1985. "The Structure of the Linear B Administration at Knossos." *AJA* 89:231-49.

*Πλάγια ο τίτλος του περιοδικού
Όρθια ο αριθμός του τόμου και οι σελίδες*

δύο τελείες (προεξαγγελτικά) για τις σελίδες

Καταγραφή άρθρου (ανακοίνωσης) σε τόμο Πρακτικών Συνεδρίου

Α΄ τρόπος

Davaras, C., The 'Cult-Villa' at Makrygialos, **in: R. Hägg, editor, *The Function of the 'Minoan Villa', Proceedings of the Eighth International Symposium at the Swedish Institute at Athens, 6-8 June 1996, Skrifter Utgivna av Svenska Institutet I Athen 4°, 46, Stockholm: Paul Åströms, 1997, p. 117-135.***

Αναλυτικά

Καταγραφή άρθρου (ανακοίνωσης) σε τόμο Πρακτικών Συνεδρίου

Α' τρόπος

Davaras, C., *The 'Cult-Villa' at Makrygialos*, in:
Συγγραφέας άρθρου *Τίτλος άρθρου / ανακοίνωσης* *στο*
R. Hägg, editor, *The Function of the 'Minoan Villa',*
ο επιμελητής του τόμου *= Τίτλος του Συνεδρίου*
Proceedings (=Πρακτικά= δημοσίευση των ανακοινώσεων) of the Eighth
International Symposium at the Swedish Institute at Athens, =
Αρίθμηση συνεδρίου και τόπος όπου έγινε
6-8 June 1996 = Ημερομηνία σύγκλησης συνεδρίου
Skrifter Utgivna av Svenska Institutet I Athen 4°, 46,
= Σειρά δημοσιεύσεων του Σουηδικού Ινστιτούτου, όπου εντάχθηκε ο τόμος
Stockholm: Paul Åströms, 1997, p. 117-135.
Τόπος έκδοσης: Εκδοτικός Οίκος, Ημερομηνία έκδοσης τόμου Πρακτικών
σελίδες συγκεκριμένου άρθρου μέσα στον τόμο

Καταγραφή άρθρου (ανακοίνωσης) σε τόμο Πρακτικών Συνεδρίου

Α' τρόπος (παραλλαγή)

εισαγωγικά στον τίτλο

Rutter, J.B. and C.W. Zerner, “Early Hellado -Minoan Contacts”, in: R. Hägg and N. Marinatos, eds., *The Minoan Thalassocracy. Myth and Reality, Proceedings of the International Symposium at the Swedish Institute of Athens, Athens 1982, Stockholm 1984, 75-83.*

Καταγραφή άρθρου (ανακοίνωσης) σε τόμο Πρακτικών Συνεδρίου

Β´ τρόπος

=στρογγυλή τράπεζα= συνέδριο

Kanta, A. 1997. "Tholos Tombs, Origins and Evolution." In *La Crète Mycénienne. Actes de la table ronde internationale organisée par l' Ecole Française d' Athènes*, edited by J. Driessen and A. Farnoux, 229-47. *BCH Supplementum 30*. Athènes : Ecole Française d' Athènes.

σελίδες άρθρου

σειρά δημοσιευμάτων

Τρόποι καταγραφής άρθρου σε τιμητικό τόμο

Α΄ τρόπος

Τίτλος άρθρου

Caskey, J.L., “Houses of the Fourth Settlement at Lerna”, *Χαριστήριον εις Αναστάσιον Ορλάνδον*, III, Αθήναι 1966, 144-152.

↓
Σελίδες άρθρου

↓
Τίτλος τιμητικού τόμου

Τρόποι καταγραφής άρθρου σε τιμητικό τόμο

B ´ τρόπος (τύπος: Nestor bibliography)

Ολόκληρος ο τόμος καταγράφεται ως εξής:

Όνόματα επιμελητών

Cherry, John, **Chris Scarre**, and **Stephen Shennan**,
eds. 2004. *Explaining social change: studies in
honour of Colin Renfrew*. Cambridge, McDonald
Institute for Archaeological Research.

τόπος έκδοσης

Ημερομηνία έκδοσης ανάμεσα σε τελείες

Τίτλος τιμητικού τόμου και όνομα τιμωμένου

Τρόποι καταγραφής άρθρου σε τιμητικό τόμο

Άρθρο μέσα σε αυτόν τον τόμο:

Συγγραφέας άρθρου Ημερομηνία έκδοσης τόμου Τίτλος άρθρου
Doumas, Christos. 2004. Aegean Islands and
Islanders. *Explaining social change: studies in*
honour of Colin Renfrew. Cherry, John, Chris Scarre,
and Stephen Shennan, eds. Cambridge, McDonald
Institute for Archaeological Research, p. 215-226.

Τίτλος τόμου

Επιμελητές τόμου

Σελίδες άρθρου

Τρόποι καταγραφής άρθρου σε τιμητικό τόμο

Γ´ Τρόπος (τρόπος AJA)

Συγγραφέας

Ημερ. Έκδοσης τόμου

Τίτλος άρθρου

Popham, M. 1994. "Late Minoan II to the End of the Bronze Age." In Knossos, A Labyrinth of History: Papers Presented in Honor of Sinclair Hood, edited by D. Evely, H. Hughes-Brock, and N. Momigliano, 89-102. London: British School at Athens.

Σελίδες άρθρου

Τίτλος τιμητικού τόμου

Επιμελητές τόμου

Συντομογραφίες και Συντμήσεις (Abbreviations)

I. Συντομογραφίες περιοδικών

Χάριν «οικονομίας» κατά τη συγγραφή των επιστημονικών εργασιών υπάρχουν πολλές, γενικά καθιερωμένες **συντομογραφίες** περιοδικών κυρίως, οι οποίες χρησιμοποιούνται σταθερά από όλους.

Για παράδειγμα: AJA= American Journal of Archaeology.

ΠΑΕ = Πρακτικά Αρχαιολογικής Εταιρείας

Στον ιστότοπο <http://www.ajaonline.org>, στο κεφάλαιο “Abbreviations” παρατίθεται μακρύς κατάλογος με συντομογραφίες αρχαιολογικών περιοδικών και τον αντίστοιχο πλήρη τίτλο τους.

Ομοίως και στον ιστότοπο Aristarchos.

II. Συντμήσεις βιβλίων και άρθρων

Όταν σε συγκεκριμένη εργασία χρειάζεται να γίνουν επανειλημμένες αναφορές σε ένα ή περισσότερα έργα (βιβλία ή άρθρα), τότε, χάριν συντομίας και απλοποίησης, χρησιμοποιείται μία **σύντμηση** για κάθε ένα από αυτά τα έργα.

Η μορφή της σύντμησης ορίζεται σε ειδικό **Πίνακα Συντμήσεων** στην αρχή ή στο τέλος της εργασίας, μαζί ή χωριστά από τον Βιβλιογραφικό Κατάλογο. Η σύντμηση αυτή με τη συγκεκριμένη μορφή ακολουθείται σε όλες τις παραπομπές του συγκεκριμένου έργου αποτελώντας ένα παροδικό κώδικα συνεννόησης ανάμεσα στο συγγραφέα και τον μελετητή, που δημιουργείται για τις ανάγκες του συγκεκριμένου έργου.

Παραδείγματα σύντμησης για βιβλίο:

Για το έργο:

Dickinson, O.T.P.K., *The Origins of Mycenaean Civilization*, SIMA 49, Göteborg 1977

Μπορεί να χρησιμοποιηθούν διαφορετικοί τύποι σύντμησης στις παραπομπές:

-Dickinson 1977 (με επίκεντρο το συγγραφέα και την ημερομηνία έκδοσης του έργου) ή

-Dickinson, *Origins* (με επίκεντρο το συγγραφέα και το έργο)

-*Origins* (με επίκεντρο το έργο)

Στον Πίνακα Συντμήσεων η σύντμηση ενός βιβλίου μπορεί να αναγραφεί ως εξής:

Με επίκεντρο τον συγγραφέα και το έργο:

- Dickinson, *Origins* = O.T.P.K. Dickinson, *The Origins of Mycenaean Civilization*, SIMA 49, Göteborg 1977

Ή με επίκεντρο μόνο το έργο:

- MDC = P.A. Mountjoy, *Mycenaean Decorated Pottery*, Göteborg 1986

Στον Πίνακα Συντμήσεων η σύντμηση άρθρου σε περιοδικό μπορεί να γραφεί ως εξής:

Mountjoy 2005 = P.A. Mountjoy, The end of the Bronze Age at Enkomi, Cyprus: the problem of Level IIIB, *BSA* 100 (2005) 125-214.

Συγχώνευση Πίνακα Συντμήσεων με Βιβλιογραφικό Κατάλογο

Dickinson, *Origins* = DICKINSON, O.T.P.K., *The
Origins of Mycenaean Civilization*, SIMA
49, Göteborg 1977

MDC = MOUNTJOY, P.A., *Mycenaean Decorated Pottery*,
Göteborg 1986

Παραπομπές- (Υπο) σημειώσεις

Οι λέξεις

«σημείωση»-« υποσημείωση» και «παραπομπή»
υποδηλώνουν κείμενα εκτός του κυρίως κειμένου.

Παρατίθενται εναλλακτικά:

- συνήθως στο κάτω μέρος κάθε σελίδας
- άλλοτε στο τέλος του άρθρου
- ή στο τέλος του βιβλίου
- ή στο τέλος κάθε κεφαλαίου του βιβλίου.

Οι έννοιες αυτές θεωρούνται σχεδόν ταυτόσημες και συχνά χρησιμοποιούνται εναλλακτικά, αν και έχουν
διαφορά.....

Σημείωση ή υποσημείωση (note, footnote, endnote) γίνεται όταν χρειάζεται να επεξηγηθεί κάτι το οποίο αναφέρεται στο κυρίως κείμενο ή χρειάζεται να σχολιασθεί ιδιαίτερα ή να προσθέσει κάτι επιπλέον, χωρίς να διακοπεί ο ειρμός και η συνέχεια του κυρίως κειμένου.

Όμως συχνά στο κυρίως κείμενο μιας εργασίας αναφέρονται πληροφορίες ή απόψεις, που έχουν αντληθεί από το έργο άλλων μελετητών. Σε αυτή την περίπτωση είναι υποχρεωτικό, λόγω της δεοντολογίας, να αναφερθεί το όνομά τους, το έργο τους, αλλά και η συγκεκριμένη σελίδα, στην οποία αναφέρεται η συγκεκριμένη πληροφορία ή άποψη, δηλαδή υπάρχει η υποχρέωση να γίνει «παραπομπή» (reference/ citation).

Έτσι έχουν ταυτισθεί οι λέξεις παραπομπή και υποσημείωση, παρόλο που μια υποσημείωση δεν περιέχει κατ' ανάγκην και βιβλιογραφική παραπομπή, ενώ μια παραπομπή αποτελεί υποσημείωση.

Η λέξη «σημείωση»/ «σημειώσεις» είναι πιο γενική-μπορούμε να θεωρήσουμε ότι περιλαμβάνει και τις δύο παραπάνω έννοιες.

Γιατί γίνονται παραπομπές:

Παραπομπές γίνονται προκειμένου να διασφαλισθεί η ορθότητα, η πληρότητα, η αντικειμενικότητα και η αλήθεια, που είναι οι βασικές προϋποθέσεις για τη λειτουργία και την προώθηση της επιστήμης.

Αναλυτικά

Γιατί γίνονται παραπομπές:

1. Για λόγους ηθικής - χάριν της επιστημονικής δεοντολογίας: αποτελεί υποχρέωση κάθε ερευνητή η αναφορά στους επιστήμονες που εργάστηκαν πριν από αυτόν και προσέφεραν στον συγκεκριμένο τομέα - νέες ανακαλύψεις ή θεωρίες- πάνω στις οποίες στηρίζεται η νεότερη (παρούσα) έρευνα.
Η Επιστήμη είναι μία αλυσίδα, όπου κάθε επιστήμονας αποτελεί ένα κρίκο. Ο σεβασμός προς αυτήν διασφαλίζει την ηθική τάξη και την αντικειμενικότητα.

Γιατί γίνονται παραπομπές:

Με την αναφορά στις πηγές των πληροφοριών του ο επιστήμονας – συγγραφέας μιας μελέτης υποδηλώνει την πρόθεσή του να είναι δεοντολογικά σωστός, ότι, δηλαδή, δεν επιθυμεί να αποκρύψει τι από αυτά που αναφέρει οφείλεται στους άλλους και τι στον ίδιο. Τιμά την προσφορά των άλλων και, συγχρόνως, αφήνει να φανεί η δική του συνεισφορά.

Ένας ερευνητής μπορεί να παραπέμψει ακόμη και στον εαυτό του, σε προγενέστερο έργο του, όπου έχει ήδη αναφέρει κάποια πληροφορία ή έχει διατυπώσει κάποια άποψη ή θεωρία και δεν θέλει ή δεν χρειάζεται να την επαναλάβει στο παρόν έργο του.

Γιατί γίνονται παραπομπές:

2.

Συγχρόνως με την υποχρέωση, οι παραπομπές αποτελούν προστασία του ερευνητή - συγγραφέα, γιατί, με αυτόν τον τρόπο, η ευθύνη για τα συγκεκριμένα στοιχεία ή απόψεις αποδίδεται σε εκείνους, που τα έχουν διατυπώσει.

Η δική του ευθύνη έγκειται στο να τα κατανοήσει σωστά και να τα χρησιμοποιήσει χωρίς να τα παρερμηνεύσει.

Γιατί γίνονται παραπομπές:

3.

Στην επιστήμη δεν μπορεί κάποιος να ισχυρισθεί δογματικά ότι κάτι ισχύει. Πρέπει να το αποδείξει με στοιχεία και επιχειρήματα, λογικές σκέψεις και ακολουθίες. Καθώς πολλά από όσα αναφέρει ή ισχυρίζεται ένας ερευνητής - συγγραφέας τα έχουν ήδη αποδείξει άλλοι, κερδίζεται τεράστιος κόπος και χρόνος με την αναφορά των έργων εκείνων, διαφορετικά θα υπήρχε, βάσει των αρχών της επιστήμης, η υποχρέωση να αποδειχθούν όλα από την αρχή. Έτσι, με ασφάλεια, προωθείται η επιστήμη προς νέες κατευθύνσεις, απόψεις και συμπεράσματα.

Γιατί γίνονται παραπομπές:

4.

Η αναφορά στους παλαιότερους μελετητές γίνεται είτε υπάρχει συμφωνία είτε διατυπώνεται διαφωνία με τις απόψεις τους.

Η αναφορά σε σημαντικά σημεία – κλειδιά παλαιότερων μελετών αποτελεί τη βάση για την ανάπτυξη νέας επιχειρηματολογίας και συζήτησης είτε για τη επίρρωση των παλαιότερων απόψεων, είτε για τη διατύπωση αμφισβητήσεων και νέων απόψεων. Πρέπει πάντοτε να υπάρχει σαφής αναφορά ονομάτων και έργων παλαιότερων μελετητών και να μην υπάρχει «ιδιοποίηση» ιδεών.

Γιατί γίνονται παραπομπές:

5.

Η αναφορά σε μελέτες άλλων, παλαιότερες και σύγχρονες, επιτρέπει στον συγγραφέα ενός έργου να αξιοποιήσει τις πληροφορίες και γνώσεις για να στηρίξει νέες δικές του απόψεις, θεωρίες και ερμηνείες, που προωθούν τον συγκεκριμένο τομέα του επιστητού.

Έτσι εκπληρώνεται ο σπουδαίος στόχος της επιστήμης, που είναι η πρόοδος και η ανάπτυξη.

Γιατί γίνονται παραπομπές:

6.

Μέσα από τις παραπομπές ο επιστήμονας - αναγνώστης μπορεί να ελέγξει σε πόσο βάθος και εύρος επί του θέματος έχει προχωρήσει ο συγγραφέας της μελέτης. Έτσι, εκτιμά την ποιότητα και την αξιοπιστία του έργου.

Επίσης, έτσι είναι δυνατόν να προωθηθεί η επιστήμη, διότι κάποιος άλλος επιστήμονας γνωρίζει σε ποια σημεία μπορεί να προχωρήσει τη συγκεκριμένη έρευνα περαιτέρω.

Γιατί γίνονται παραπομπές:

7.

Αναφέροντας τις πηγές των δεδομένων του ο επιστήμονας – συγγραφέας, επιτρέπει στους μελετητές να ελέγξουν ή να διασταυρώσουν τα γραφόμενά του -αν ορθά τα αντιλήφθηκε και αν τα χρησιμοποίησε σύμφωνα με την αποδεκτή μεθοδολογία, ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι τα συμπεράσματά του είναι επιστημονικά θεμελιωμένα και δεν είναι αυθαίρετα.

Γενικά μια δημοσίευση υποβάλλεται πάντα στην κρίση των αναγνωστών της ως προς την αλήθεια των πληροφοριών της, τη λογική, τη μεθοδολογία και την πρωτοτυπία της.

Γιατί γίνονται παραπομπές:

8.

Μέσω των παραπομπών και της βιβλιογραφίας, ο αναγνώστης – μελετητής έχει τη δυνατότητα με ευσύνοπτο τρόπο να διευρύνει τις γνώσεις του και να εμβαθύνει σε συγκεκριμένα θέματα, χωρίς ο ίδιος να κάνει την πρωτογενή έρευνα.

Τις γνώσεις αυτές μπορεί να τις χρησιμοποιήσει άμεσα σε δική του έρευνα ή να τις αξιοποιήσει ως αφορμή για περαιτέρω έρευνα.

Με αυτόν τον τρόπο προωθείται η επιστήμη και εκπληρώνεται το καθήκον κάθε επιστήμονα.

***Πώς γίνονται οι υποσημειώσεις -
παραπομπές***

Πώς μεταφέρονται στοιχεία και απόψεις άλλων συγγραφέων

A´ τρόπος: Σε ευθύ λόγο, εντός εισαγωγικών:

Κείμενο: ...Σε σχέση με τους λακκοειδείς τάφους των Μυκηνών η Vermeule (Σημ. 24: Ελλάς. Εποχή του Χαλκού, σελ.94) σημειώνει:

«Σπάνια ένας τάφος του Περιβόλου Β ήταν τόσο πλούσιος όσο ο φτωχότερος στον νεώτερο Περίβολο Α».

Και όχι έτσι:

«Σπάνια ένας τάφος του Περιβόλου Β ήταν ...πλούσιος.....»

Πώς μεταφέρονται στοιχεία και απόψεις άλλων συγγραφέων

Όταν ο συγγραφέας – μελετητής θεωρήσει πως είναι σημαντικό να αναφερθεί ακριβώς στα λόγια άλλου ερευνητή, τότε, παράλληλα με την αναγκαία βιβλιογραφική παραπομπή, αντιγράφει το συγκεκριμένο σημείο του κειμένου εντός εισαγωγικών.

Η δεοντολογία επιβάλλει σεβασμό στο γενικότερο νόημα του κειμένου και δεν επιτρέπει, ούτε χάριν συντομίας, να παραλείπονται λέξεις ή φράσεις ή να απομονώνονται κομμάτια με αποσιωπητικά, γιατί μπορεί έτσι να αποκτήσουν νόημα διαφορετικό από αυτό που είχαν στο σύνολο του κειμένου από το οποίο ελήφθησαν.

Εννοείται, βέβαια, πως δεν επιτρέπεται με ανοίκειο τρόπο να παραλείπονται μέρη του κειμένου, που δεν είναι πολύ «βολικά» για τις απόψεις του συγγραφέα.

Πώς μεταφέρονται στοιχεία και απόψεις άλλων συγγραφέων

-Β´ τρόπος:

-σε πλάγιο λόγο ή με διατύπωση του συγγραφέα της εργασίας

-συνήθως περιληπτικά

«Η Vermeule (Σημ. 24: Ελλάς. Εποχή του Χαλκού, 94) σημειώνει ότι ο Ταφικός Κύκλος Α είναι νεότερος του Β και, γενικά, περιέχει πλουσιότερους τάφους».

Πώς μεταφέρονται στοιχεία και απόψεις άλλων συγγραφέων

-B´ τρόπος (β´ περίπτωση)

Αν στο ίδιο θέμα αναφέρονται περισσότεροι του ενός συγγραφείς, γίνεται παραπομπή σε όλους διαδοχικά χωρίζοντας τα ονόματα με άνω τελεία, αναγράφοντας «και» ή βλ. επίσης

Π.χ.

Ο Ταφικός Κύκλος Α είναι νεότερος του Β και, γενικά, περιέχει πλουσιότερους τάφους (Σημ. 24: Vermeule, *Ελλάς. Εποχή του Χαλκού*, 94; Dickinson, *Origins*, 23;

Πώς μεταφέρουμε στοιχεία και απόψεις άλλων συγγραφέων

Γ´ τρόπος

Αν δεν χρειάζεται να αναφέρουμε αναλυτικά τα λόγια του συγγραφέα, αλλά μόνο την πληροφορία, τότε:

Επειδή ο Ταφικός Κύκλος Α είναι νεότερος του Β (Σημ. 24: Vermeule, Ελλάς. Εποχή του Χαλκού, 94), αυτό σημαίνει ότι και τα ευρήματα.....

***Πού και πώς γράφονται οι παραπομπές =
Συστήματα καταγραφής παραπομπών***

Πού

► A. Μέσα στο κυρίως κείμενο

Οι παραπομπές μπορούν να παρεμβληθούν στο κατάλληλο σημείο (λέξη) μέσα στο κείμενο, εντός παρενθέσεως, συνήθως σε μορφή συντετμημένη και με στοιχεία ιδίου μεγέθους με αυτά του κυρίως κειμένου («Harvard» system).

► B. Στο κάτω μέρος της σελίδας (footnote)

με μικρότερα στοιχεία από αυτά του κυρίως κειμένου και συνήθως μετά την παρεμβολή μιας οριζόντιας γραμμής μεταξύ του χώρου (περιοχής) του κυρίως κειμένου και του χώρου (περιοχής) για τις σημειώσεις.

► Γ. Στο τέλος της εργασίας (endnote)

ή στο τέλος κάθε κεφαλαίου ενός βιβλίου, ανάλογα με την έκδοση.

Πώς

Σύστημα Α

Η παραπομπή σε παρένθεση μέσα στο κείμενο αναγράφεται ως εξής:

ή

Η μυκηναϊκή κεραμική διαθέτει ποικιλία μοτίβων (Mountjoy, 237)

ή

Η μυκηναϊκή κεραμική διαθέτει ποικιλία μοτίβων (Mountjoy, 1986, 237)

ή

Ο Dickinson (Origins, 67) ισχυρίζεται ότι η Μυκηναϊκή κεραμική διαθέτει ποικιλία μοτίβων.

Κυρίως κείμενο:

«Πρόσφατη μελέτη (Παπαδόπουλος 2005, 398) ανατρέπει τη γνωστή χρονολόγηση για τους θολωτούς τάφους των Μυκηνών.....»

Τότε:

Βιβλιογραφικός Κατάλογος:

Παπαδόπουλος, Ι., 2005. Η χρονολόγηση των θολωτών τάφων των Μυκηνών. Αθήνα: Εκδόσεις Αρχαιομάθεια.

Σε αυτή την περίπτωση, αν χρειάζεται να γίνουν περαιτέρω σχόλια ή συζήτηση, τότε πρέπει να γίνει υποσημείωση (αναλόγως, στο κάτω μέρος της σελίδας ή στο τέλος του κεφαλαίου).

Σύστημα Β και Γ : Παραπομπές στο κάτω μέρος της σελίδας ή στο τέλος του άρθρου

Εκθέτης για παραπομπή

Ο Dickinson^[1] τονίζει ότι οι Μυκηναίοι ήταν καλοί πολεμιστές...

1.Origins, 234

παραπομπή

Εναλλακτικοί τρόποι καταγραφής των παραπομπών στο κάτω μέρος της σελίδας

1ος τρόπος («παλαιός»)

Σε ορισμένα περιοδικά ή συλλογικούς τόμους ή τόμους συνεδρίων δεν παρατίθεται χωριστός Βιβλιογραφικός Κατάλογος.

Τότε οι παραπομπές περιλαμβάνουν τα πλήρη στοιχεία του άρθρου ή του βιβλίου.

Συνήθως αναγράφεται πρώτα το μικρό όνομα του συγγραφέα (το αρχικό γράμμα) και έπειτα το επίθετο, ενώ ακολουθεί πλήρης ο τίτλος του έργου και, στο τέλος, η συγκεκριμένη σελίδα, όπου γίνεται η παραπομπή:

Παράδειγμα 1ος τρόπος («παλαιός»)

Σημ. 1: O.T.P.K. Dickinson, *The Origins of Mycenaean Civilization*, SIMA 49, Göteborg 1977, 56

Σημ. 2: P.A. Mountjoy, *Mycenaean Decorated Pottery*, Göteborg 1986, 19

2^{ος} τρόπος

Συνήθως σε βιβλία, συλλογικούς τόμους, αλλά και περιοδικά, υπάρχει Βιβλιογραφικός Κατάλογος στην αρχή ή στο τέλος του έργου συχνά μαζί με τον Πίνακα Συντμήσεων.

Τότε οι παραπομπές γράφονται σε συνεπτυγμένη μορφή, με διάφορους τρόπους:

χωρίς κόμμα

με κόμμα

2^{ος} τρόπος

Σημ. 11. Mountjoy 1986, 19

ή

Σημ. 44. MDP, p. 440

(όπου MDP= Mycenaean Decorated Pottery)

Αν πρέπει να γίνει αναφορά σε δύο ή περισσότερες σελίδες στην ίδια παραπομπή (γιατί αναφέρονται στην ίδια συγκεκριμένη πληροφορία), τότε:

Σημ. 5. Mountjoy 1986, 19, 30-32

Αν ο ίδιος συγγραφέας έχει δημοσιεύσει δύο μελέτες την ίδια χρονιά, τότε στη σημείωση αναγράφονται «α» και «β» μετά τη χρονολογία:

Σημ. 21. Mountjoy 1999a, 257

Σημ. 32. Mountjoy 1999b, 333

Και στον Κατάλογο Συντμήσεων/ Βιβλιογραφίας αναγράφεται:

Mountjoy 1999a = Mountjoy, P.A., The destruction of Troia VI h, *Studia Troica* 9 (1999)253- 293

Mountjoy 1999b = Mountjoy, P.A., Troia VII reconsidered, *Studia Troica* 9 (1999) 295-346

Παραπομπή σε εικόνες, σχέδια, πίνακες:

Είτε παρατεθούν / αναδημοσιευθούν, είτε απλώς αναφερθούν, πρέπει να γίνει κανονική παραπομπή:

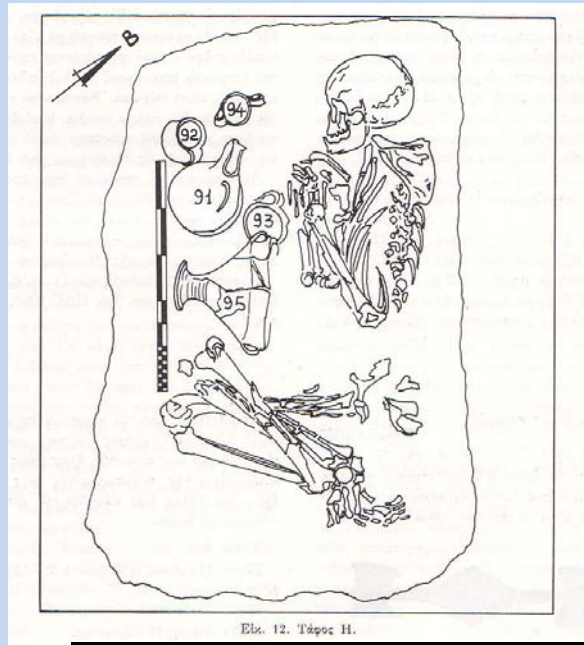
π.χ.

Μυλωνάς, Πολύχρυσοι Μυκήναι, σελ. 84, εικ. 333.

Ἡ Μυλωνάς 1984, πιν. 78

Ἡ Μυλωνάς 1988, σχέδιο 23

Προσοχή: στην παραπομπή ακολουθείται ο χαρακτηρισμός που έχει δοθεί στην εικόνα στο αρχικό έργο, στο οποίο γίνεται η παραπομπή, π.χ. πίνακας, εικόνα, σχήμα, σχέδιο ή plate, figure, plan, π. χ. —————→

Παραπομπή:

Γ. Ε. Μυλωνάς, Ο Ταφικός Κύκλος Β των Μυκηνών, Αθήναι 1973, Τόμος Α΄, σελ. 106, **εικ. 12.**

**Ένταξη δημοσιευμένης εικόνας στην
υπό εκπόνηση εργασία:**

↓
Σχέδιο 24. Η συνεσταλμένη ταφή και τα κτερίσματα του τάφου Η του Ταφικού Κύκλου Β΄ των Μυκηνών (Γ.Ε. Μυλωνάς, Ο Ταφικός Κύκλος Β των Μυκηνών, Αθήναι 1973, Τόμος Α΄, σελ. 106, **εικ. 12.**).

45. Η ασάμινθος (πήλινος λουτήρας), στο Δωμάτιο λουτρού, αρ. 43. Από: C. W. Blegen, M. Rawson, *The Palace of Nestor at Pylos in Western Messenia, 1^{ος} τόμος: The Buildings and Their Contents* [Princeton: Princeton University Press, 1966], εικ. 140. Αρχείο του Τμήματος Κλασικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Cincinnati. Με την άδεια του Πανεπιστημίου του Cincinnati.

λεζάντα

Η παραπομπή
στη δημοσίευση

Η αρίθμηση εικόνων
της υπό εκπόνηση εργασίας

Αρχείο από όπου ελήφθη η
εικόνα και άδεια χρήσης
της.

Χρονολογία π.Χ.	Κρήτη	Κυκλάδες	Ηπειρωτική Ελλάδα	Χρονική ακολουθία για την υστερότερη Εποχή του Χαλκού (Manning 1988: 56)
3300		ΠΚ Ι	ΠΕ Ι	
3200				
3100	ΠΜ Ι	«δερβόττα - Πηλός» Λάικου δέσ	«Ταλιότη» και «Εύτηρη»	
3000				Τροία Ι a-f
2900		«Κάμπος»		
2800	ΠΜ ΙΙΑ	«Σύρος» «κέρως»	«Λέρνα ΙΙ»	
2700		ΠΚ ΙΙ	ΠΕ ΙΙ	
2600				Τροία ΙΙ a-g
2500				
2400	ΠΜ ΙΙΒ	«Κασορί» ΠΚ ΙΙΙ	«Λευκαντί Ι»	
2300			ΠΕ ΙΙΙ	
2200		(κενό;)	«Λέρνα ΙV» κλπ.	Τροία ΙΙΙ a-d
2100	ΠΜ ΙΙΙ/ΜΜ ΙΑ		ΜΕ (πρώμη)	
2000		«Φυλακωπή»	ΜΕ (ώριμη)	Τροία ΙV a-d
1900				Τροία V a-d
1800	ΜΜ ΙΒ/ΙΙΑ	ΜΚ (πρώμη)		ΜΜ ΙΙΙ/ΜΕ ΙΙΙ ΥΜ ΙΑ/ΥΕ Ι
1700	ΜΜ ΙΒ/ΙΙΑ			
1600	ΜΜ ΙΙΒ	ΜΚ (ύστερη)	ΜΕ (ύστερη)	ΥΜ ΙΒ/ΥΕ ΙΙΑ ΥΜ ΙΙ/ΥΕ ΙΒ ΥΜ/ΥΕ ΙΙΑ1
1500	ΥΜ ΙΑ, ΙΒ	ΥΚ Ι (ΥΚ ΙΙ)	ΥΕ Ι, ΙΙΑ	
1400	ΥΜ ΙΙ, ΙΙΑ1		ΥΕ ΙΒ, ΙΙΑ1	ΥΜ/ΥΕ ΙΙΑ2 ΥΜ/ΥΕ ΙΙΒ
1300	ΥΜ ΙΙΑ2, ΥΜ ΙΙΒ	(ΥΚ ΙΙΙ πρώμη) (ΥΚ ΙΙΙ μέση)	ΥΕ ΙΙΑ2, ΙΙΒ1, ΙΙΒ2	
1200				
1100	ΥΜ ΙΙΓ		ΥΕ ΙΙΓ	
1000	Υπομινωική	(ΥΚ ΙΙΙ ύστερη και τελική)	Υπομινωαϊκή	

Λεζάντα: Χρονολογικός Πίνακας της Εποχής του Χαλκού.

(Από: ΟΙ. Dickinson, Αιγαίο. Εποχή του Χαλκού. Αθήνα 2003, σ. 49).

ΟΙ. Dickinson, Αιγαίο. Εποχή του Χαλκού.
Αθήνα 2003, σ. 49.

Χρονολογία π.Χ.	Κρήτη	Κυκλάδες	Ηπειρωτική Ελλάδα	Χρονική ακολουθία για την υστερότερη Εποχή του Χαλκού (Manning 1988: 56)
3300		ΠΚ Ι	ΠΕ Ι	
3200				
3100	ΠΜ Ι	«δικρότατα- «Πηλός» Λόικου δέξ	«Ταλιότη» και «Εύτηρη»	
3000				Τροία Ι a-f
2900		«Κάμτος»		
2800	ΠΜ ΙΙΑ	«Σύρος» «κέρως»	«Λέρνα ΙΙΙ»	
2700		ΠΚ ΙΙ	ΠΕ ΙΙ	
2600				Τροία ΙΙ a-g
2500				
2400	ΠΜ ΙΙΒ	«Καστό» ΠΚ ΙΙΙ	«Λευκανί Ι»	
2300				
2200		(κενό;)	«Λέρνα ΙV» κλπ.	
2100	ΠΜ ΙΙΙ/ΜΜ ΙΑ			Τροία ΙΙΙ a-d
2000		«Φυλακωπή»	ΜΕ (πρώμη)	
1900			ΜΕ (ώρημη)	Τροία ΙV a-d
1800	ΜΜ ΙΒ/ΙΙΑ	ΜΚ (πρώμη)		Τροία V a-d
1700	ΜΜ ΙΙΒ/ΙΙΑ			ΜΜ ΙΙΙ/ΜΕ Τροία ΙΙΙ VΙ
1600	ΜΜ ΙΙΒ	ΜΚ (ύστερη)	ΜΕ (ύστερη)	ΥΜ ΙΑ/ΥΕ Ι
1500	ΥΜ ΙΑ, ΙΒ	ΥΚ Ι (ΥΚ ΙΙ)	ΥΕ Ι, ΙΙΑ	ΥΜ ΙΒ/ΥΕ ΙΙΑ ΥΜ ΙΙ/ΥΕ ΙΙΒ ΥΜ/ΥΕ ΙΙΙΑ1
1400	ΥΜ ΙΙ, ΙΙΙΑ1		ΥΕ ΙΙΒ, ΙΙΙΑ1	ΥΜ/ΥΕ ΙΙΙΑ2 ΥΜ/ΥΕ ΙΙΙΒ
1300	ΥΜ ΙΙΙΑ2, ΥΜ ΙΙΙΒ	(ΥΚ ΙΙΙ πρώμη) (ΥΚ ΙΙΙ μέση)	ΥΕ ΙΙΙΑ2, ΙΙΙΒ1, ΙΙΙΒ2	
1200	ΥΜ ΙΙΙΓ		ΥΕ ΙΙΙΓ	
1100		(ΥΚ ΙΙΙ ύστερη και τελική)		
1000	Υπομινωική		Υπομινωαϊκή	

Παραπομπή- Έργο
προέλευσης του
πίνακα

Εμφανείς οι χειρόγραφες
προσθήκες.

Παραπομπές σε ιστοσελίδες (sites)

[http:// www.odysseus.culture.gr](http://www.odysseus.culture.gr) ΤΟΥ
Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού, 2007 –
πρόσβαση Μάρτιος 2011.

Πολλαπλές αναφορές

Πολλές φορές, κατά τη συγγραφή μιας εργασίας, χρειάζεται να γίνουν επανειλημμένες παραπομπές στο ίδιο έργο (βιβλίο ή άρθρο) ή σε διαφορετικά έργα του ίδιου συγγραφέα. Τότε.....

Πολλαπλές αναφορές

α. Στην περίπτωση που χρησιμοποιείται το σύστημα της παραπομπής σε παρένθεση μέσα στο κείμενο ή ο συντομευμένος τρόπος καταγραφής παραπομπών / υποσημειώσεων, δηλαδή ο τύπος:

Mountjoy 1986, 45,

τότε σε κάθε σημείωση επαναλαμβάνεται το όνομα του συγγραφέα και η χρονολογία και γίνεται αλλαγή μόνο στον αριθμό της σελίδας:

Mountjoy 1986, 78

Πολλαπλές αναφορές

β. Όμως, όταν χρησιμοποιείται το «παλαιό» σύστημα , δηλ. με πλήρη τη βιβλιογραφική αναφορά, τότε: την μεν πρώτη φορά αναφέρονται όλα τα στοιχεία, π.χ.

Σημ .10: O.T.P.K. Dickinson, *The Origins of Mycenaean Civilization*, SIMA 49, Göteborg 1977, 21.

και, τις επόμενες φορές, στις επόμενες παραπομπές, χρησιμοποιούνται «συνθηματικές» λέξεις χάριν συντομίας, που είναι διαφορετικές, ανάλογα με την περίπτωση:.....

Πολλαπλές αναφορές σε μη συνεχόμενες σημειώσεις

1η περίπτωση

Αν σε κάποιο σημείο της υπό εκπόνηση εργασίας χρειάζεται να γίνει παραπομπή σε έργο ενός συγγραφέα, στο οποίο έχει ήδη γίνει παραπομπή νωρίτερα, όμως:

- όχι στην αμέσως προηγούμενη σημείωση, αλλά αφού έχουν παρεμβληθεί μία ή περισσότερες σημειώσεις με άλλους συγγραφείς και άλλα έργα **και**
- όχι στην ίδια, αλλά σε διαφορετική σελίδα του έργου του, τότε αναφέρεται πάλι το όνομα του συγγραφέα και, αντί για τον (μακρύ) τίτλο του έργου, τίθεται το:

ένθ' ανωτ. (= ένθα ανωτέρω) ή

ό. π. (= όπου παραπάνω) ή

op.cit. (= opere citato)

π.χ.

Πολλαπλές αναφορές σε μη συνεχόμενες σημειώσεις

1η περίπτωση -Παράδειγμα

Σελ. 30 (της υπό εκπόνηση εργασίας)

Σημ.10: O.T. P.K. Dickinson, *The Origins of Mycenaean Civilization*, SIMA 49, Göteborg 1977, 21.

Σημ.11: P.A. Mountjoy, *Mycenaean Decorated Pottery*, Göteborg 1986, 67

Σελ. 31 (της υπό εκπόνηση εργασίας)

Σημ.12: Dickinson, op. cit., 103

Σημ. 13: Mountjoy, ό. π., 87

Πολλαπλές αναφορές σε μη συνεχόμενες σημειώσεις

2η περίπτωση.

Για να γίνει παραπομπή σε έργο ενός συγγραφέα, στο οποίο έχει ήδη γίνει παραπομπή νωρίτερα, όμως:

- όχι στην αμέσως προηγούμενη σημείωση, αλλά αφού έχουν παρεμβληθεί μία ή περισσότερες σημειώσεις με άλλους συγγραφείς και άλλα έργα
- αλλά στην ίδια σελίδα, στο ίδιο σημείο του έργου του, τότε αναφέρεται πάλι το όνομα του συγγραφέα και, αμέσως μετά:

στο ίδιο ή
loc.cit (=loco citato =στο αναφερθέν σημείο) π. χ.....

Πολλαπλές αναφορές σε μη συνεχόμενες σημειώσεις

2^η περίπτωση - Παράδειγμα

Σελ. 30 (της υπό εκπόνηση εργασίας)

Σημ.10: O.T.P.K. Dickinson, *The Origins of Mycenaean Civilization*, SIMA 49, Göteborg 1977, 21.

Σελ. 31 (της υπό εκπόνηση εργασίας)

Σημ.11: P.A. Mountjoy, *Mycenaean Decorated Pottery*, Göteborg 1986

Σημ. 12: Dickinson, loc.cit.

Πολλαπλές αναφορές σε συνεχόμενες σημειώσεις

1^η περίπτωση

Όταν πρέπει να γίνει παραπομπή στο ίδιο έργο του ίδιου συγγραφέα, σε συνεχόμενες σημειώσεις της υπό εκπόνηση εργασίας, τότε στην μεν πρώτη σημείωση γίνεται πλήρης βιβλιογραφική αναφορά και, στην επόμενη σημείωση ή σημειώσεις, δεν αναφέρεται συγγραφέας ή τίτλος, αλλά αναγράφεται:

αυτόθι ή

στο ίδιο ή

ibid (=ibidem), τίθεται κόμμα, και

- αναφέρεται ο αριθμός της συγκεκριμένης σελίδας, εφόσον είναι διαφορετική στις δύο αυτές σημειώσεις,
- ενώ, αν είναι η ίδια, δεν αναφέρεται καθόλου αριθμός σελίδας.

π.χ.....

Πολλαπλές αναφορές σε συνεχόμενες σημειώσεις

1^η περίπτωση - Παράδειγμα

Σημ. 10: O.T.P.K. Dickinson, *The Origins of Mycenaean Civilization*, SIMA 49, Göteborg 1977, 21.

Σημ. 11: αυτόθι, 103/ ή: στο ίδιο, 103.

Σημ. 12: αυτόθι/ ή: στο ίδιο. (δηλ. εννοείται πάλι στη σελ. 103)

ή

Σημ. 10: O.T.P.K. Dickinson, *The Origins of Mycenaean Civilization*, SIMA 49, Göteborg 1977, 21.

Σημ. 11: **ibid, 103**

Σημ. 12: **ibid.**

Πολλαπλές αναφορές σε συνεχόμενες σημειώσεις

2η περίπτωση.

Όταν σε κάποιο σημείο της υπό εκπόνηση εργασίας πρέπει να γίνει παραπομπή στον ίδιο συγγραφέα, στον οποίο είχε γίνει παραπομπή προηγουμένως, αλλά σε άλλο έργο του, τότε,

- δεν αναφέρεται πάλι το όνομά του, αλλά χρησιμοποιείται το:

του ιδίου ή

id (= idem)

Π. Χ.....

Πολλαπλές αναφορές σε συνεχόμενες σημειώσεις

2^η περίπτωση - Παράδειγμα

Σημ. 1. P.A. Mountjoy, *Mycenaean Decorated Pottery*, Göteborg 1986, 22

Σημ. 2. της ίδιας/ ή id., *Mycenaean Athens*, Jonsered, 1995, 235

Επειδή το σύστημα αυτό γίνεται περίπλοκο, όταν οι παραπομπές είναι πολλές ή πολύ απομακρυσμένες μεταξύ τους, συχνά, εκτός από τα *op.cit.*, *loc. cit.* κλπ. αναφέρεται και ο αριθμός της σημείωσης, όπου βρίσκεται η αρχική παραπομπή:

π.χ.

Σημ. 121. Dickinson, *op. cit.* (σημ. 10), σελ. 32

Ζητήματα δομής και συγγραφής

Ταξινόμηση – κατάταξη του υλικού.

Διάρθρωση της εργασίας κατά κεφάλαια.

Γενική δομή:

-Πρόλογος και Εισαγωγή

-Κυρίως θέμα

-Επίλογος

Συγγραφή της μελέτης

Πρόλογος - Ευχαριστίες

I. Εισαγωγή

Έκθεση της παρούσας κατάστασης της έρευνας.

Παρουσίαση του σκοπού της έρευνας. Ποια ερωτήματα τίθενται – είναι ανοικτά και στα οποία σκοπεύει να απαντήσει η παρούσα εργασία.

II. Παρουσίαση των στοιχείων και των δεδομένων:
Περιγραφή ή Κατάλογος

Συγγραφή της μελέτης

II. Κυρίως Μέρος

II. 1.

Παρουσίαση των στοιχείων και των δεδομένων:

Περιγραφή ή Κατάλογος των δεδομένων/ στοιχείων / αντικειμένων

Συγγραφή της μελέτης

II.2.

Ανάλυση των στοιχείων και των δεδομένων: συζήτηση επί του υλικού (καθ'αυτό και in context), παράλληλες περιπτώσεις, ομοιότητες, διαφοροποιήσεις, ένταξη στον ευρύτερο χώρο του (π. χ. στο πολιτισμικό του περιβάλλον αν πρόκειται για αρχαιολογικό υλικό).

Παράθεση τεκμηρίων, που να είναι αληθή, επαρκή και ικανά να στηρίξουν την επιχειρηματολογία για τις ερμηνείες, τις απόψεις και, τελικώς, τα συμπεράσματα.

Συγγραφή της μελέτης

II.3. Σύνθεση των δεδομένων

Σύνθεση των επιμέρους δεδομένων:

Συνολική εκτίμηση και συζήτηση δεδομένων, επιχειρημάτων, υποθέσεων εργασίας, όπως προέκυψαν από την ανάλυση.

Επισήμανση νέων στοιχείων, διατύπωση νέων θέσεων, θεωριών, απόψεων, ερμηνειών.

Συγγραφή της μελέτης

III. Συμπεράσματα - Επίλογος

Μετά από την αναλυτική και συνθετική διεργασία, διατυπώνονται συνολικά και συνοπτικά τα τελικά συμπεράσματα.

Επιπλέον υλικό

- ▶ **Πίνακας περιεχομένων:** εμφανίζεται η διάρθρωση του έργου κατά κεφάλαια (συνήθως στην αρχή).
- ▶ **Οπτικό υλικό:** σχέδια, φωτογραφίες, πίνακες.
- ▶ **Κατάλογος εικόνων, σχεδίων, πινάκων, χαρτών**
- ▶ **Βιβλιογραφικός Κατάλογος**
- ▶ **Κατάλογος Συντμήσεων**
- ▶ **Κατάλογος Συντομογραφιών**
- ▶ **Ευρετήριο (: Index - ονομάτων, θέσεων κ λ π)**
- ▶ **Παραρτήματα**